ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಬಲ್ಲಾಳನ ವರ್ಣನೆಗಳು

ಡಾ. ರಾಜು ಕೂಡಗಿ ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕಾನೂನು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ
rajukudagi@gmai.com

ಸಾರಾಂಶ

ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲು ಹೊಸ ದಾರಿ ತೆರೆಯುತ್ತದೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ರಾಜನಾದ ಎರಡನೇ ಬಲ್ಲಾಳ ಅವರ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆದಾರವಾದ ಭಾಷಾ ಮತ್ತು ಶೈಲಿಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಹೋಗುವುದು ಇದರ ಮೊದಲ ಉದ್ದೇಶ. ಇದರ ಮೂಲಕ, ಕವನಗಳ ಅನೌಪಚಾರಿಕತೆಗೆ ಹೊಸ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ತರುವುದರ ಮೂಲಕ ಆಸ್ತಿವಾದ ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಹುದು. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಎರಡನೇ ಬಲ್ಲಾಳ ಅವರ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿತವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂರ್ಭಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದೆ. ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ಇತಿಹಾಸದ ಸಂರ್ಭಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ, ರಾಜ್ಯದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದೆಯೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದೆ. ಮೂರನೆಯದಾಗಿ, ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ನಡೆಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದೆ. ರಾಜಕೀಯ ಸಂದೇಶಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಮೂಲಕ ಎರಡನೇ ಬಲ್ಲಾಳ ಅವರ ಆಡಳಿತದ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಧ್ಯಯನದ ನಿರಂತರ ಗರಿಷ್ಠತೆಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡತ್ತದೆ.

ಮುಖ್ಯ ಪದಗಳು: ಎರಡನೇ ಬಲ್ಲಾಳ, ಹೊಯ್ಸಳ ವಂಶ, ‘ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯ, ಗದಾಯುದ್ಧ, ಹರಿಹರ, ನೇಮಿಚಂದ್ರ, ರುದ್ರಭಟ್ಟ, ಜನ್ನ
.

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಮೂಲ್ಯ ರತ್ನಗಳಾದ ಕಾವ್ಯಗಳು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹೃದಯವನ್ನು ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತಿವೆ. ಇವು ನಮ್ಮ ಇತಿಹಾಸದ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳು ಹಾಗೂ ಅವು ನಮ್ಮ ಸಮಸ್ತ ಸಮಾಜದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಮೂಲಕಾರಣವಾಗಿವೆ. ಅಂತಹ ಅಮೂಲ್ಯ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಆಧಾರವೇ ಎರಡನೇ ಬಲ್ಲಾಳನ ವರ್ಣನೆಗಳು. ಇವು ಆ ಕಾಲದ ರಾಜನ ಪ್ರಭುತ್ವ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭ, ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರೇಮಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಅದ್ವಿತೀಯ ವಿವರಣೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಈ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನವು ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅದ್ವಿತೀಯ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಎರಡನೇ ಬಲ್ಲಾಳನ ವರ್ಣನೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದೆ. ಈ ಕಾವ್ಯಗಳು ರಾಜರ ಅರಮನೆಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಭಾವನೆಗಳ ಪ್ರಕಟನೆ, ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರತಿಭೆಯ ಮೂಲಕ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾಗಿ ವರ್ಣಿತವಾಗಿವೆ. ಇವು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಿಯರ ಮನಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ಅಮೂಲ್ಯ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವುದು ಸಹಾನುಭೂತಿ ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ನಾವು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಬಲ್ಲಾಳನ ಕಾವ್ಯಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವರ್ಣನೆಗಳು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಸೌಂದರ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಹೇಗೆ ಸೇರುತ್ತವೆ ಎಂದು ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸುವ ಈ ಪ್ರಯತ್ನವು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರೇಮಿಗಳ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅನ್ವೇಷಣಕರ ಸಮೃದ್ಧಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವಂತಾಗಬಹುದು.

ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ವಿಧಾನ

ಎರಡನೇ ಬಲ್ಲಾಳನ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆದಾರವಾದ ಭಾಷಾ ಹಾಗೂ ಶೈಲಿಕ ಅಂಶಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ, ಕವಿತ್ವದ ಅಂರ್ನಿಹಿತ ಭಾಷಾ ವಿಶೇಷಗಳ ಅರಿವಿನ ಮೂಲಕ ಅದು ಕೇಳಿದಂತೆ ಆಸ್ತಿವಾದವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿತವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ಅನ್ವೇಷಣೆಗೆ ಹೋಗುವುದು ಇದರ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ. ಎರಡನೇ ಬಲ್ಲಾಳ£ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಕವಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಿಕ ನಂಬಿಕೆಗಳ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಅರಿಯಲು ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

 Copyright @ 2023 Authors

ರಾಜನಾದ ಎರಡನೇ ಬಲ್ಲಾಳನ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆದಾರವಾದ ಭಾಷಾಂತರ ಮತ್ತು ಶೈಲಿಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದೆ. ಕವನಗಳ ಅನೌಪಚಾರಿಕತೆಗೆ ಏನನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದಾರೆಯೆಂದು ಮತ್ತು ಇದು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೊಸತನ್ನು ತರಲು ಹೇಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದೆಯೆಂದು ವಿರ್ಶ್ಯಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದೆ. ಎರಡನೇ ಬಲ್ಲಾಳನ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿತವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂರ್ಭಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದೆ. ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ಇತಿಹಾಸದ ಸಂರ್ಭಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ, ರಾಜ್ಯದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದೆಯೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದೆ. ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತದ ಬಗ್ಗೆ ಅಡಿಗಾಣ ನೀಡಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದೆ. ರಾಜಕೀಯ ಸಂದೇಶಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಮೂಲಕ, ರಾಜನಾದ ಬಲ್ಲಾಳ II ಅವರ ಆಡಳಿತದ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದೆ.

ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಮೂಲಗಳು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಅರಸು ಎರಡನೇ ಬಲ್ಲಾಳನ ಕಾವ್ಯಗಳು. ಇವು "ಬಲ್ಲಾಳನ ರ್ಣನೆಗಳು" ಎಂದು ಹೆಸರಾಗಿರುವ ಇವುಗಳು ಆ ಕಾಲದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ರೂಪಗಳಾಗಿವೆ. ಎರಡನೇ ಬಲ್ಲಾಳನ ರಚನೆಗಳು ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮೂಡಿಸುವ ಕೀಲಿಕೈಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಮೌಲ್ಯಾಂಕನಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಾಗಿವೆ. ಸಾಹಿತ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದ ಹೊರತು, ಇವು ಕಾವ್ಯರಚನೆಯ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೂ ಅವಕಾಶ ನೀಡುತ್ತವೆ. ಅದರ ಹೊರಗಿನಿಂದ, ಇತಿಹಾಸದ ಕಡೆಗೂ ಗಮನ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ದಾಖಲೆಗಳು, ಅವಕಾಶವಿದ್ದಾಗ ಅವು ಹೊಂದಿದ್ದ ಸಂರ್ಭಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇವು ಕಾವ್ಯಗಳ ಸಂರ್ಭಗಳ ಹಾಗೂ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ರ್ಥಗಳ ಅರಿವಿಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಿವೆ.

ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಧಾನವು ಎರಡನೇ ಬಲ್ಲಾಳನ ಕಾವ್ಯಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಕಾವ್ಯಗಳ ಭಾಷಾಂತರ, ಶೈಲಿಯ ಅಂಶಗಳ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂರ್ಭಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ವಿವಿಧ ಮೌಲ್ಯಾಂಕನ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಲಾಗಿದೆ. ಎರಡನೇ ಬಲ್ಲಾಳನ ಆಡಳಿತ, ಧರ್ಮಿಕ ಅನುಷ್ಠಾನಗಳ ಪ್ರರ್ಶನ, ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಪ್ರೇಮದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ವಿಧಾಯಕ ಹಾಗೂ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯಾಧಾರಗಳೊಡನೆ ತುಂಬಿದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ವಿಧಾನಗಳು ಕವಿಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಲು ಬಳಕೆಯಾಗಿವೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಯತ್ನವು ಭಾಷಾಂತರ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಹಾಗೂ ಭಾವಾತ್ಮಕ ಅಂಶಗಳ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಮೂಲಕ ಎರಡನೇ ಬಲ್ಲಾಳನ ಕವಿತ್ವದ ಮಹತ್ತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಬಲ್ಲಾಳನ ವರ್ಣನೆಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಹೊಯ್ಸಳ ವಂಶವು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದಿತು. ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ತಲೆ ಎತ್ತಿದ ಈ ವಂಶವು ಸುಮಾರು ಮೂರು ಶತಮಾನಗಳ ಕಾಲ ಉತ್ತಮ ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸಿದರು. ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಪ್ರದೇಶದ ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳಾದ ಈ ಮನೆತನದವರು ಸೊಸೆವೂರಿನಲ್ಲಿ ಆಳ್ವಿಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಸಳನು ಹುಲಿಯನ್ನು ಕೊಂದುದರಿAದ 'ಹೊಯ್ಸಳ' ಎಂದು ಈ ವಂಶಕ್ಕೆ ಹೆಸರು ಬಂದಿತು. ಹಾಗಿಯೇ ಸಳನು ಈ ವಂಶದ ಮೂಲ ಪುರಷನಾದನು. ನಂತರ ವಿನಯಾದಿತ್ಯ, ನೃಪಕಾಮರು ಆರಂಭಿಕ ನಾಯಕರಾಗಿದ್ದರು. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಯಾಣ ಚಾಲುಕ್ಯರಲ್ಲಿ ಮಂಡಲೇಶ್ವರರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು.ನಂತರ ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನಂತಹ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದೊರೆಯಿಂದಾಗಿ ಈ ವಂಶದ ಹೆಸರು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೆ ಬಂದಿತು.ಈತನು ಕಲ್ಯಾಣ ಚಾಲುಕ್ಯರಿಂದ ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ವಿಫಲನಾದನು.

ಈ ವಂಶದ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ರಾಜನಾದ ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾನು ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನನ ಮೊಮ್ಮಗ.ಈತನು ಸಿಂಹಾಸನಕ್ಕೆ ಬಂದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ರಾಜರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು.ಚಾಲುಕ್ಯರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥ ದೊರೆಗಳು ಇಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಅವರ ಮಾಂಡಲಿಕತ್ವವನ್ನು ತೊರೆದನು. ಹೊಯ್ಸಳರಿಗೆ ಪ್ರಬಲ ಶತ್ರುಗಳಾದ ದೇವಗಿರಿಯ ಸೇವುಣರನ್ನು ಸೊರಟೂರಿನ ಕದನದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿದನು. ಈತನ ಪರಾಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ರಾಜರು ನಿಲ್ಲದೆ ಹೋದರು.ನಂತರ ಈತ ಸ್ವತಂತ್ರ ರಾಜನಾಗಿ, ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾಗಿ ಶ್ರೀಪೃಥಿವೀವಲ್ಲಭ, ಮಹಾರಾಜಾಧಿರಾಜ, ಪರಮಭಟ್ಟಾರಕ, ಪ್ರತಾಪ ಚಕ್ರವರ್ತಿ, ಯಾದವ ಚಕ್ರವರ್ತಿ, ದಕ್ಷಿಣೇಶ್ವರ ಮುಂತಾದ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಬಿರುದುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದನು.ಈತನು ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ತಮಿಳುನಾಡಿನಿಂದ ಹಿಡಿದು ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ

 Copyright @ 2023 Authors

ಕೃಷ್ಣ ನದಿಯವರೆಗೆ ರಾಜ್ಯ ವಿಸ್ತಾರಣೆ ಮಾಡಿ, ತಾತನಾದ ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನನು ಕಂಡ ಕನಸ್ಸನ್ನು ನೆನಸು ಮಾಡಿದನು. ಇವನ ಸಾಧನೆಗಳಿಂದ ಹೊಯ್ಸಳ ವಂಶದ ಕೀರ್ತಿಯು ಉನ್ನತ ಶಿಖರವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿತ್ತು.

ಕವಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಭೆಯ ಸಹಜ ಗುಣಗಳಿದ್ದರು ಅದನ್ನು ಮೊದಲು ಗುರುತಿಸಿ, ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿ, ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದ ರಾಜಮನೆತನಗಳು ಮಾಡಿವೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ರಾಜಮನೆತನಗಳು ಕವಿಗಳಿಗೆ ಬಿರುದುಗಳು, ಉಡುಗೊರೆಗಳು, ಬಳುವಳಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುವುದು.ಅದರAತೆ ಹೊಯ್ಸಳರು ವೀರಾವೇಶದಿಂದ ಹೋರಾಡಿ ರಾಜ್ಯ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮಾಡಿ, ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಿರುವರು.ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಇವರು ಕಲೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅಮೋಘವಾದ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಹೊಯ್ಸಳರ ಕಾಲದ ಪ್ರಮುಖ ಕವಿಗಳೆಂದರೆ ನಾಗಚಂದ್ರ, ಕಂತಿ, ರಾಜಾದಿತ್ಯ, ಸುಮನೋಬಾಣ, ಹರಿಹರ, ನೇಮಿಚಂದ್ರ, ರುದ್ರಭಟ್ಟ, ಜನ್ನ, ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ, ಕೇಶಿರಾಜ ಮುಂತಾದ ಪ್ರತಿಭಾವಂತರು ಕಂಡುಬರುವರು.ಇವರ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಶೈವ, ವೈಷ್ಣವ ಮತ್ತು ಜೈನ ಮೂರು ಧರ್ಮದ ಕವಿಗಳು ಕಂಡುಬರುವರು.ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನು ಯಶಸ್ವಿ ರಾಜನು ಆಗಿರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಉತ್ತಮ ಕಲಾ ಪೋಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುವುದು.ಈತನು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪೋಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರುವ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಎಂಬAತೆ ಈತನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಕವಿ ಜನ್ನನಿಗೆ 'ಕವಿಚಕ್ರವರ್ತಿ' ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುವುದು.

ಹೊಯ್ಸಳರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಕಾವ್ಯದ ವಸ್ತು, ಭಾಷೆ, ಮತ್ತು ಛಂದಸ್ಸು

ಹೊಯ್ಸಳರ ಆಳ್ವಿಕೆಯುಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದು. ಈ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರಕಾರರು ನಿರ್ಧರಿಸಿರುವಂತೆ ನಡುಗನ್ನಡದ ಕಾಲಘಟ್ಟವಾಗಿದೆ.ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಮಾರ್ಗದಿಂದ ದೇಸಿಗೆ ಸಂಕ್ರಮಣ ಹೊಂದುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲ.ವಚನಕಾರರ ಮತ್ತು ಹರಿಹರನ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಕೃತ್ಯದಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಸ್ತುಗಳ ಆಯ್ಕೆ, ಬಳಸಿದ ಛಂದಸ್ಸು ಮತ್ತು ಭಾಷೆ ಎಲ್ಲವೂ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುವುದು.ಪAಪಯುಗದಲ್ಲಿ ಪಂಪನು ಆಗಮಿಕ ಮತ್ತು ಲೌಕಿಕ ಎಂಬ ಎರಡು ಕೃತಿಗಳ ರಚನೆ ಮಾಡುವ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದ್ದನು ಅದರಂತೆ ಈ ಪರಂಪರೆಯು ನೇಮಿಚಂದ್ರನಿAದ ಮುಂದುವರಿದAತೆ ಕಂಡು ಬರುವುದು.ಪಂಪಯುಗದಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಿತ ರಾಜರನ್ನು ತಾವು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಲೌಕಿಕ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿನ ನಾಯಕರೊಂದಿಗೆ ಸಮೀಕರಿಸಿ ಅನೇಕ ಶ್ಲೇಷೆಗಳಿಂದ ಹೊಗಳಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು.ಪಂಪನು ತನ್ನ 'ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯ' ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯದಾತನಾದ ಅರಿಕೇಸರಿಯನ್ನು ಅರ್ಜುನನೊಂದಿಗೆ, ರನ್ನನು ತನ್ನ 'ಗದಾಯುದ್ಧ' ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ತೈಲಪನನ್ನು ಭೀಮನೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ಅಭೇಧ ಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಿರುವರು. ಹೀಗೆ ಪಂಪ, ರನ್ನ, ಪೊನ್ನರು ರಾಜಾಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ನಿಂತರು.ಆದರೆ ಈ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹರಿಹರನು ರಾಜಾಶ್ರಯದಿಂದ ದೂರವೆ ಉಳಿದನು.ತನ್ನ ಪಂಪಾಶತಕದಲ್ಲಿ

"ಮನುಜರ ಮೇಲೆ ಸಾವವರ ಮೇಲೆ ಕನಿಷ್ಠರ ಮೇಲೆಯಕ್ಕಟಾ
ತನತನಗಿಂದ್ರ ಚಂದ್ರ ರವಿ ಕರ್ಣ ದಧೀಚಿ ಬಲೀಂದ್ರನೆAದು ಮೇಣ್||
ಅನವರತಂ ಪೊಗಳ್ದು ಕೆಡೆಬೇಡಲೆ ಮಾನವ ನೀನಹರ್ನಿಶಂ

ನೆನಪೊಗಳರ್ಚಿಸೆಮ್ಮ ಕಡುಸೊಂಪಿನ ಪೆಂಪಿನ ಹಂಪೆಯಾಳ್ದನA||"ಎAದು ರಾಜರನ್ನು ಹೊಗಳುವುದನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿದ್ದಾನೆ. ಮಹಾನ್ ಶಿವಭಕ್ತನಾದ ಈತನು ರಾಜರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿವ ಮತ್ತು ಶಿವಭಕ್ತರನ್ನು ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಾಯಕರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕಾವ್ಯ ರಚನೆ ಮಾಡಿದನು.ಇನ್ನೂಳಿದ ಕವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಆಶ್ರಿತ ರಾಜ, ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಲೌಕಿಕ ಕಾವ್ಯದ ನಾಯಕರೊಂದಿಗೆ ಸಮೀಕರಿಸದೆ ಕಾವ್ಯದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಗಳಿ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದರು. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಚಂಪೂಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ನೇಮಿಚಂದ್ರ, ರುದ್ರಭಟ್ಟರು ಮುಂದುವೆರಸಿದರೆ, ಹರಿಹರನು ರಗಳೆ ಛಂದಸ್ಸನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಶಿವಶರಣರ ಕಥೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದನು.ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತ್ರಿಪದಿ, ಷಟ್ಪದಿಯು ಹೆಚ್ಚಿನ

 Copyright @ 2023 Authors

ISSN: 2278-4632
Vol-13, Issue-01, No.01, January 2023

ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದಿತು.ಪದಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಂಜನಾAತ ಪದವು ಸ್ವರಾಂತ ಪದಗಳಾದವು.ವರ್ಣಮಾಲೆಯಲ್ಲಿನ ¾¿, ಕುಳ, ಕ್ಷಳ ಬಳಕೆಯ ಭೇದ ತಪ್ಪಿದವು.ಹಿಂದಿನ ಯುಗವು ಕ್ಷಾತ್ರಯುಗವಾಗಿದ್ದು ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವೀರ ರಸವು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿತ್ತು.ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿರಸವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದುದು ಕಂಡುಬರುವುದು. ಹಾಗೆಯೇ ನೇಮಿಚಂದ್ರನು ತನ್ನ 'ಲೀಲಾವತಿ' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಶೃಂಗಾರ ರಸವನ್ನು ತಂದಿದ್ದಾನೆ. ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಪ್ರಮುಖ ಕವಿಗಳು ಹರಿಹರ, ನೇಮಿಚಂದ್ರ, ರುದ್ರಭಟ್ಟ, ಜನ್ನ ಇವರನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಇವರುಗಳು ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರುವಂತಹ ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ನೋಡಬಹುದು.

ಕವಿ-ಕೃತಿಗಳ ಪರಿಚಯ

ಹರಿಹರ: ನಡುಗನ್ನಡ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈತ ಅಗ್ರಗಣ್ಯನಾದ ಶೈವ ಧರ್ಮದ ಭಕ್ತಿಕವಿ. ಈತನ ಕಾಲ ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೨೦೦, ಈತನ ತಂದೆ ಮಹಾದೇವ, ತಾಯಿ ಶರ್ವಾಣಿ, ಗುರುಗಳು ಮಾಯಿದೇವ ಮತ್ತು ಹಂಪೆ ಈತನ ಜನ್ಮ ಸ್ಥಳ. ಹಂಪೆಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ದೇವರು ಈತನ ಆರಾಧ್ಯ ದೈವ. ಈತನು ಹೊಯ್ಸಳ ವೀರಬಲ್ಲಾಳನಲ್ಲಿ ಕರಣಿಕ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದನು. ಹಂಪೆಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ದೇವಾಲಯದ ಮೇಲ್ಕಟ್ಟಿನ ವಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿ ತಗುಲಿದಾಗ, ದೋರಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಹರಿಹರನಿಗೆ ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಿಳಿದು "ಕರಮರ್ದನಂಗೆಯ್ದು" ಆರಿಸಿದನು. ಇದರ ಸತ್ಯಾಸತ್ಯತೆಯನ್ನು ವೀರಬಲ್ಲಾಳನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿ ರಾಜಾಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಬೇಸರ ಹೊಂದಿ ರಾಜಾಶ್ರಯವನ್ನು ತೊರೆದು ಹಂಪೆಗೆ ಮರಳಿ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನ ಭಕ್ತನಾಗಿ ಉಳಿದನು.ರಾಜನ ಸೇವಾವೃತ್ತಿಯು ಕಷ್ಟವಾಗಿ ಕಂಡಿರಬಹುದು, ಹಂಪೆಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದನು ಎಂದು ಕಂಡುಬರುವುದು.ಈತನ ಸೋದರಳಿಯ ಷಟ್ಪದಿಯ ಬ್ರಹ್ಮ ರಾಘವಾಂಕ.

ಈತನು ರಚಿಸಿದ ಕಾವ್ಯಗಳೆಂದರೆ ಮುಕ್ತಕ ಕಾವ್ಯಗಳಾದ 'ಮುಡಿಗೆಯ ಅಷ್ಟಕ' , 'ಪಂಪಾಶತಕ' , 'ರಕ್ಷಾಶತಕ' ಚಂಪೂವಿನಲ್ಲಿ 'ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣ ಮಹಾ ಪ್ರಬಂಧ' ಮತ್ತು 'ಶಿವಶರಣರ ರಗಳೆಗಳು' .ಮುಕ್ತಕ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಂಪೆಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ದೇವರ ಮಹಿಮಾ ವಿಶೇಷಗಳನ್ನು, ಭಕ್ತಿ, ಜ್ಞಾನ, ವೈರಾಗ್ಯ, ಅಂತರAಗದ ನಿರೂಪಣೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿರುವನು.ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣ ಮಹಾ ಪ್ರಬಂಧವು ಪ್ರೌಢಶೈಲಿಯ ಚಂಪೂವಿನ ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ. ಶಿವ ಗಿರಿಜೆಯರ ವಿವಾಹದ ಕಥಾವಸ್ತುವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಇದು 'ಶಿವಪುರಾಣ' ಮತ್ತು ಕಾಳೀದಾಸನ 'ಕುಮಾರ ಸಂಭವ' ಗಳನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ.'ಶಿವಶರಣರ ರಗಳೆ' ಇದು ತಮಿಳಿನ 'ಪೆರಿಯ ಪುರಾಣಂ' ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿನ ಕಾವ್ಯವಸ್ತುವಿನ ಜೊತೆಗೆ ಬಸವಯುಗದ ವಚನಕಾರರನ್ನು ಕುರಿತು ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದನು. ಈ ರಗಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಸವದೇವರಾಜ ರಗಳೆ ಮತ್ತು ನಂಬಿಯಣ್ಣನ ರಗಳೆಯು ಜನಪ್ರಿಯವಾದುದು.

ನೇಮಿಚಂದ್ರ: ನೇಮಿಚಂದ್ರನು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ರಟ್ಟ ಮನೆತನದ ಲಕ್ಷಣನಲ್ಲಿ ನಂತರ ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನ ಮಹಾಪ್ರಧಾನ ಸಜ್ಜೆವಳ್ಳ ಪದ್ಮನಾಭದೇವನಲ್ಲಿದ್ದವನು.ಜೈನ ಕವಿಯಾದ ಈತನ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ವಿಚಾರಗಳು ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಈತನು ನೇಮಿನಾಥ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ

> **"ಸುಕರ ಕವಿಶೇಖರಂ ತಾ**
> **ರ್ಕಿಕತಿಲಕಂ ಮಾನಮೇರು ಜಿನಶಾಸನ ದೀ**
> **ಪಕನಕಳಂಕA ಭಾವಕ**
> **ಮುಕುರಂ ಕವಿರಾಜಮಲ್ಲನಪ್ರತಿಮಲ್ಲಂ"**

ಮುಂತಾದ ಬಿರುದುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ ಈತನು ಕನ್ನಡ, ಸಂಸ್ಕೃತ, ಪ್ರಾಕೃತ, ಅಪಭ್ರಂಶ ಭಾಷೆಯಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದು 'ಚತುರ್ಭಾಷಾ ಕವಿ' ಯಾಗಿದ್ದನು. ಈತನು ಪಂಪನAತೆಯೆ 'ಲೀಲಾವತೀ ಪ್ರಬಂಧA'

Copyright @ 2023 Authors

Juni Khyat **ISSN: 2278-4632**
(UGC Care Group I Listed Journal) **Vol-13, Issue-01, No.01, January 2023**

ಎಂಬ ಲೌಕಿಕ ಕಾವ್ಯವನ್ನು, ೨೨ನೆ ತೀರ್ಥಂಕರನಾದ ನೇಮಿನಾಥನ ಕಥೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ 'ನೇಮಿನಾಥ ಪುರಾಣ' ಎಂಬ ಆಗಮಿಕ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಲೀಲಾವತೀ ಪ್ರಬಂಧವು ಕಾವ್ಯವು ರಟ್ಟಕುಲದ ಮೂರನೆಯ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನ ಮಗನಾದ ಲಕ್ಷಣದೇವನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ರಚಿಸಿದನು. ಇದಕ್ಕೆ ಸುಬಂಧುವಿನ 'ವಾಸವದತ್ತೆ' ಯು ಆಕರವಾಗಿರುವಂತೆ ಕಂಡುಬರುವುದು.ಇದು ೧೪ ಆಶ್ವಾಸಗಳ ಶೃಂಗಾರ ರಸವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಚಂಪೂಕಾವ್ಯ."ಶೃAಗಾರಮA ಕಾವ್ಯಬಂಧನದೊಳ್ ತಾಂ ಸೆಜೆಗೈದ ಮೆಯ್ಮೆಯೊಳಿವಂ ಶೃಂಗಾರಕಾರಾಗೃಹA" ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಇದು ಶೃಂಗಾರ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಕಥೆಯಾಗಿದೆ.ಇದರ ನಾಯಕ ಕಂದರ್ಪದೇವ ನಾಯಕಿ ಲೀಲಾವತಿ.

"ಸ್ತ್ರೀÃ ರೂಪಮೆ ರೂಪಂ ಶೃಂ
ಗಾರಮ ರಸಮತುಳಸುರತಗಂಧಮೆ ಗಂಧA
ಸಾರಸ್ಪರ್ಶ ಗುರುಕುಚ
ಭಾರಸ್ಪರ್ಶಂಗಳಪ್ರಶಬ್ದಮೆ ಶಬ್ದಂ"

ಎಂದು ಶೃಂಗಾರಮಯವಾದ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ನೇಮಿನಾಥ ಪುರಾಣವುಲ ಆಶ್ವಾಸಗಳಿಗೆ ನಿಂತುಹೋಗಿದೆ.ಅದಕ್ಕೆ ಇದನ್ನು ಅರ್ಧನೇಮಿ ಪುರಾಣ ಎಂದೂ ಕರೆಯುವರು.ಈತನು ಜೈನಮತದ ಅನುಯಾಯಿ ಆದುದರಿಂದ

"ಎಂದೆAದು ಪರಸೆ ಗುರಜನ
ಮೊಂದೊAದನೆ ಪಗಲೆ ಬುಧಜನಂ ಜಿನಕಥೆಯೊಳ್
ಸಂದಿಸಿ ವಸುದೇವಾಚ್ಯುತ
ಕಂದರ್ಪರ ಕಥೆಗಳನಿತುಮಂ ವಿರಚಿಸುವೆಂ"

ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಹರಿವಂಶ-ಕುರುವAಶ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಬರೆದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ಲೀಲಾವಿಲಾಸಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯಂ್ಯವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾನೆ.

ರುದ್ರಭಟ್ಟ : ಈತ ಸ್ಮಾರ್ತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಭಕ್ತಿರಸ ಪ್ರಿಯ ಕವಿ. ನೇಮಿಚಂದ್ರನAತೆ ಈತನು ಚಂಪೂ ಕೃತಿಯನ್ನು ಬರೆದನು.ಈತನಿಗೆ 'ಕೃತಿಶಾರದಾಭ ಚಂದ್ರಾತಪರುದ್ರ' , 'ಕವಿಕವಿರಾಜ' ಎಂಬ ಬಿರುದುಗಳಿದ್ದವು.ಈತನು ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನ ಮಂತ್ರಿಯಾದ ಚಂದ್ರಮೌಳಿಯ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿದ್ದನು. ಚಂದ್ರಮೌಳಿಯ ಪಂಡಿತನೂ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಪೋಷಕನಾಗಿದ್ದನು ಎಂಬುದನ್ನು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧೮೧ರ ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ಶಾಸನವು

"ಭರತಾಗಮ ತರ್ಕವ್ಯಾ
ಕರಣೋಪನಿಷತ್ಪುರಾಣ ನಾಟಕ ಕಾವ್ಯೋ
ತ್ಕರ ವಿದ್ವಜ್ಜನನುತನಿಪ
ಸ್ಥಿರಪುಣ್ಯಂ ಚಂದ್ಯಮೌಳಿ ಮಂತ್ರಿಲಲಾಮA||"

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಈತನು ತರ್ಕ, ವಾಕರಣ, ಉಪನಿಷತ್ತು, ಕಾವ್ಯ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ತಿಳಿದ ಪಂಡಿತನಾಗಿದ್ದನು ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಗೊಂಡಿರುವುದು.ಈತನು ವಿಷ್ಣು ಪಾರಮ್ಯದ ಕಥೆಯನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು 'ಜಗನ್ನಾಥ ವಿಜಯ' ವನ್ನು ರಚಿಸಿದನು.ಇದು ಸಂಸ್ಕೃತದ 'ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣ' ವನ್ನು ಆಕರವಾಗಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ೧೮ ಆಶ್ವಾಸಗಳುಳ್ಳ ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ.ರುದ್ರಭಟ್ಟನು ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತನಾಗಿದ್ದನು.ಸAಸ್ಕೃತ ಬಳಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಕೆಗೊಂಡ ಒಂದು ಪ್ರೌಢಕಾವ್ಯ.ಅಷ್ಟಾದಶ ವರ್ಣನೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.ಈತನ ಶೈಲಿ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಪೂರ್ಣವಾದುದು.ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಜನನದಿಂದ ಸಾಲ್ವನ ವಧೆಯವರೆಗೆ ಕೃಷ್ಣನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಕೃಷ್ಣನ ಬಾಲಲೀಲೆಯು ಅನ್ಯಾದೃಶ್ಯವಾಗಿ

 Copyright @ 2023 Authors

ISSN: 2278-4632
Vol-13, Issue-01, No.01, January 2023

ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ದುಷ್ಟರು ಹೆಚ್ಚಾದಾಗ ದೇವರು ಬಂದು ಸಂಹಾರ ಮಾಡುವಂತೆ ಪೂತನಿ, ಕಂಸ, ಶಿಶುಪಾಲರ ವಧೆಯು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಆಗುವುದು.ಇವನ ಇನ್ನೊಂದು ಕೃತಿ 'ರಸಕಲಿಕಾ' ಆದರೆ ಇದು ದೊರೆತಿಲ್ಲ.

ಜನ್ನ : ಹೊಯ್ಸಳರ ಕಾಲದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಿ ಹಾಗೂ ಕವಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯರಲ್ಲಿ ಮೂರನೆಯವನು."ನೇಮಿಜನ್ನಮರಿರ್ವರೆ ಕರ್ಣಾಟಕ ಕೃತಿಗೆ ಸೀಮಾಪುರಷರ್" ಎಂದು ಮಧುರ ಕವಿಯು ತನ್ನ 'ಧರ್ಮನಾಥ ಪುರಾಣ' ದಲ್ಲಿ ನೇಮಿಚಂದ್ರ ಜನ್ನರನ್ನುಹೊಗಳಿದ್ದಾನೆ.ಜನ್ನನ ತಂದೆ ಶಂಕರ, ತಾಯಿ ಗಂಗಾದೇವಿ, ಪತ್ನಿ ಲಕುಮಾದೇವಿ, ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣವನ್ನು ಬರೆದ ಕೇಶಿರಾಜ ಈತನ ಸೋದರಳಿಯ. ಈತ ಹೊಯ್ಸಳರ ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿದ್ದು 'ಕವಿಚಕ್ರವರ್ತಿ' ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಪಡೆದುದನ್ನು ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ

"ಕನ್ನರನಾದರದಿಂ ಕುಡೆ
ಹೊನ್ನಂ ಮನಮೊಸೆದು ತೈಲಪಂ ಕುಡೆ ರನ್ನಂ
ಮನ್ನಿಸಿ ಬಲ್ಲಾಳಂ ಕುಡೆ
ಜನ್ನಂ ಕವಿಚಕ್ರವರ್ತಿವೆಸರಂ ಪಡೆದರ್||"

ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. ನಂತರ ಇಮ್ಮಡಿ ನರಸಿಂಹ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಯು ದಂಡಾಧೀಶನು ಆಗಿರುವುದನ್ನು 'ಅನಂತನಾಥ ಪುರಾಣ' ದಲ್ಲಿ

"ನರಸಿಂಹನ ಚೋಲಕುಲೋ
ದ್ಧರಣನ ಸರ್ವಜ್ಞಭೂಪನೋಲಗದೊಳ್ ನಿಂ
ದಿರೆ ದಂಡಾಧೀಶA ಕುಳ್ಳಿರೆ ಮಂತ್ರಿ ತೊಡಂಕೆ ಕವಿ ಜನಾರ್ದನದೇವಂ||"

ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಇದರಿಂದ ಜನ್ನನು ಹೊಯ್ಸಳ ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳ ಮತ್ತು ಎರಡನೆ ನರಸಿಂಹನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಕವಿಯೆಂದು ತಿಳಿದು ಬರುವುದು.ಈತನು ಕವಿಯೂ ಹೌದು ಶಾಸನ ಕವಿಯೂ ಹೌದು.ಈತನು ಕಾವ್ಯ ರಚನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುವುದು.ಅವುಗಳು ಚನ್ನರಾಯಪಟ್ಟಣ ಮತ್ತು ತರೀಕೆರೆಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆತಿವೆ. ತರೀಕೆರೆಯ ಅಮೃತಾಪುರ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನ ಅಧಿಕಾರಿ ಅಮಿತಯ್ಯ ದಂಡನಾಯಕನನ್ನು ಅಮೋಘವಾಗಿ ಹೊಗಳಿದ್ದಾನೆ. ಈತನಿಗೆ 'ಉದ್ದಂಡ ಕವಿಭಾಳಲೋಚನ' , 'ಸಾಹಿತ್ಯ ರತ್ನಾಕರ' , 'ಉಭಯ ಕವಿಚಕ್ರವರ್ತಿ ' 'ಅಭಿನವ ಮದನ' ಎಂಬ ಬಿರುದುಗಳಿದ್ದವು. ಈತ ಚತುರ್ವಿಧ ಪಂಡಿತನಾಗಿದ್ದನು ಎಂಬುದನ್ನು ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ

"ಆ ನೃಪನ ಸಭೆಯೊಳಖಿಳಕ
ಳಾ ನಿಪುಣರ ನಟ್ಟನಡುವೆ ಬೊಟ್ಟೆತ್ತಿಗೆಲಲ್
ತಾನೆ ಚತುರ್ವಿಧ ಪಂಡಿತ
ನೇನೆAಬುದೊ ಸುಕವಿ ಭಾಳಲೋಚನನಳವಂ||"

ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನ ವರ್ಣನೆಗಳು:

ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನು ಹೊಯ್ಸಳ ವಂಶದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮತ್ತು ಬಲಿಷ್ಠನಾದ ರಾಜನಾಗಿದ್ದನು.ಇವನ ಪರಾಕ್ರಮ, ಯುದ್ಧೋತ್ಸಾಹ ಎಲ್ಲವೂ ಇವನ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ವರ್ಣನೆಗಳಿಂದ ಮೂಡಿಬಂದಿವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಹಲವು ಬಿರುದುಗಳಿಂದ ಹೊಗಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.ಈ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಾಗ ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನನ್ನು ಸಮೀಕರಿಸಿ ಯಾವುದೇ ಲೌಕಿಕ ಕಾವ್ಯಗಳು ರಚನೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಆಶ್ಚರ್ಯವೇ ಸರಿ. ಹರಿಹರನು ಈತನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಕರಣಿಕ

Copyright @ 2023 Authors

ISSN: 2278-4632
Vol-13, Issue-01, No.01, January 2023

ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಈತನು **"ಆ ಹರಂಗೆ ಶಶಿಭೂಷಂಗೀಶ್ವರAಗೆಯ್ದ ನಾಲಗೆಯಂ ಮಾಱಿದೆನೊಲ್ದು ಹಂಪೆಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಂಗೆ"** ಎಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿ ಬರೆದನು.ಗಿರಿಜಾ ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ **"ಬಾಪುರೇ ಕಾವ್ಯನಾಥಂ ಗಿರಿಜಾನಾಥಂ"** ಎಂದು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿವನನ್ನು ನಾಯಕನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು.ರಗಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವಭಕ್ತರನ್ನು ಮತ್ತು ವಚನಯುಗದ ಶಿವಶರಣರನ್ನು ಕಾವ್ಯ ನಾಯಕರನ್ನಾಗಿ ಕಾವ್ಯ ರಚನೆ ಮಾಡಿದನು. ಹರಿಹರನ 'ಮಾದರ ಚೆನ್ನಯ್ಯ' ನ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ಶಿವನು ತನ್ನ ಭಕ್ತನಾದ ಚೆನ್ನಯ್ಯನ ಗುಡಿಸಲಿನಲ್ಲಿ ನುಚ್ಚಿನ ಅಂಬಲಿಯನ್ನು ಉಂಡು ಕರಿಕಾಳ ಚೋಳನ ಮೃಷ್ಟಾನ್ನವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವನು. ಕಾರಣ ಕೇಳಲಾಗಿ ಶಿವನು

"ಕಂಡಯ್ಯ ಚೋಳ ನಿಗಿನಿತು ಸ್ಶೈರಣೆಯಿಲ್ಲ
ಉಂಡೆವಾ ಚೆನ್ನನೊಡನೆಮಗಿಂದು ಹಸಿವಿಲ್ಲ"

ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸುವನು.ನಂತರ ರಾಜನಾದ ಕರಿಕಾಳ ಚೋಳನು ಮಾದರ ಚೆನ್ನಯ್ಯನ ಗುಡಿಸಲನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬರುವನು. ಹೀಗೆ ಶಿವಭಕ್ತನಾದವನಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿವ ಮತ್ತು ರಾಜನೂ ಸಹ ಆತನು ಇರುವ ಗುಡಿಸಲಿಗೆ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬರುವನು ಎಂಬ ದೋರಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಥನಾ ತಂತ್ರವನ್ನು ರೂಪಿಸಿ, ರಾಜಾಶ್ರಯಕ್ಕೆ ತನ್ನದೆ ಆದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿರೋಧವನ್ನು ತೋರಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದಾಗ ಹರಿಹರನು ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನನ್ನು ಹೊಗಳಿ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ ಎಂಬುದು ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ದೂರವಾದುದು. ನೇಮಿಚಂದ್ರನು ಸಜ್ಜೆವಳ್ಳ ಪದ್ಮನಾಭನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿದ್ದು 'ನೇಮಿನಾಥ ಪುರಾಣ' ವನ್ನು ರಚಿಸಿದನು. ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಆಶ್ರಯದಾತನಾದ ಪದ್ಮನಾಭನನ್ನು ಕುರಿತು

"ವದನಂ ಚಂದ್ರಪ್ರಭA ವಿಕ್ರಮಭುಜಮಜಿತಂ ಪಾಣಿ ಪದ್ಮಪ್ರಭಂ ಸಂ
ಪದಮೆAದು ವರ್ಧಮಾನ ಗುಣತತಿ ವಿಮಳಂ ತನ್ನ ಪೆಂಪೊAದನAತA
ಹೃದಯA ಸ್ವಾಧೀನಧರ್ಮಂ ಮತಿ ಪುರುಚರಿತಂ ಶೀತಲಂ ಸುವ್ರತಂ ತಾ
ನದಱಿಂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತೀರ್ಥೇಶ್ವರನೆನೆ ನೆಗ಼್ದಂ ಪದ್ಮನಾಭಪ್ರಧಾನಂ||
ಆ ಪದ್ಮನಾಭದೇವಂ
ಶ್ರೀಪತಿ ಪುಣ್ಯಪ್ರಭಾವದಿಂ ನೇಮಿಯ
ವಿಧ್ಯಪೃಥುಳಜಲಧಿ ಭವಕೃತಿ
ರೂಪದ ಕೌಸ್ತುಭಕೆ ಸುಭಗವಲ್ಲಭನಾದಂ||"

ಎಂದು ಹೊಗಳಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ರಾಜನಾದ ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನನ್ನು ಕುರಿತು ಯಾವುದೇ ವರ್ಣನೆಗಳು ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಆಶ್ವಾಸದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ

"ಇದು ಮೃದುಪದಬಂಧುರ ಸರಸ್ವತೀ ಸೌಭಾಗ್ಯವ್ಯಂಗ್ಯಭAಗಿ ನಿಧಾನ ದೀಪವರ್ತಿ
ಚತುರ್ಭಾಷಾ ಕವಿಚಕ್ರವರ್ತಿ ನೇಮಿಚಂದ್ರ ಕೃತಮುಂ ಶ್ರೀ ಮತ್ಪ್ರತಾಪ ಚಕ್ರವರ್ತಿ
ವೀರಬಲ್ಲಾಳದೇವ ಪ್ರಸಾದಾಸಾದಿತ ಮಹಾಪ್ರಧಾನ ಸಜ್ಜೆವಳ್ಳ ಪದ್ಮನಾಭದೇವ
ಕಾರಿತಮುಮಪ್ಪ ನೇಮಿನಾಥಪುರಾಣದೊಳ್
ಪ್ರಥಮಾಶ್ವಾಸಂ ಸಮಾಪ್ತಂ"

ಎಂದು ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನ ಹೆಸರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಇವನ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನ ಕುರಿತಾಗಿ ಯಾವುದೇ ವರ್ಣನೆಗಳು ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ರುದ್ರಭಟ್ಟನು ರಚಿಸಿದ 'ಜಗನ್ನಾಥವಿಜಯಂ' ಎಂಬ ಕಾವ್ಯವು ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣದ ಕಥಾವಸ್ತುವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವAತಹ ಕಾವ್ಯವಾಗಿದೆ.ಈ ಕೃತಿಯ ಪ್ರಥಮಾಶ್ವಾಸದಲ್ಲಿ ಶಿವನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವಂತೆ ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನನ್ನು ಶ್ಲೇಷೆಯಿಂದ ಹೊಗಳಿ ವರ್ಣಿಸಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುವುದು.ಆ ಪದ್ಯ ಇಂತಿದೆ

"ಅರಿಕಾಮಧ್ವಂಸಿ ನಾಗವ್ರಜಮಯಕಟಕಂ ರಾಜರಾಜ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ
ನಿರತಂ ಲೀಲಾಕ್ರಮೋದಂಚಿತ ನಿರವಧಿ ಗಾಂಗೇಯಕA ದ್ವಿಟ್ಪುರಪ್ಲೋ

Copyright @ 2023 Authors

ISSN: 2278-4632
Vol-13, Issue-01, No.01, January 2023

ಷರತಂ ಕ್ರೋಡಂ ವೃಷಾಂಕA ವಿಬುಧನುತನುಮಾಕಾಮನೀಜೀವಿತೇಶಂ
ಪರಮೈಶ್ವ್ಯಾಸ್ಪದA ರಕ್ಷಿಸುಗೆ ವಸುಧೆಯಂ ಯುದ್ಧರಂಗ ತ್ರಿಣೇತ್ರಂ||"

ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ 'ಅರಿಕಾಮಧ್ವಂಸಿ' ಎಂಬ ಪದವು ಶಿವನು ಕಾಮನನ್ನು ತನ್ನ ಹಣೆಗಣ್ಣಿನ ಉರಿಯಿಂದ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿ ಮಾಡಿದನು ಎಂಬುದು ಪುರಾಣದ ಕಥೆಯಾಗಿದೆ.ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧೭೭ ರಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚಂಗಿ ಪಾಂಡ್ಯರ ರಾಜನಾದ ಕಾಮದೇವನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಆತನನ್ನು ಧ್ವಂಸ ಮಾಡಿದನು.ಈ ವಿವರವು ಚಿಕ್ಕನಾಯಕನ ಹಳ್ಳಿ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ "ಪಾಂಡ್ಯನA ಗೆಲ್ದುಚ್ಚಂಗಿಯA ರಾಜಧಾನಿ ಮಾಡಿ ಸುಖಸಂಕಥಾ ವಿನೋದದಿಂ ಪೃಥ್ವೀರಾಜ್ಯಂ ಗೆಯುತ್ತಮಿರಲು" ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧೮೧ರ ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ಶಾಸನವು

"ಚಿರಕಾಲಂ ರಿಪುಗಳ್ಗೆ ಸಾಧ್ಯಮೆನಿಸಿರ್ದುಚ್ಚಂಗಿಯA ಮುತ್ತಿದು
ರ್ಧರ ತೇಜೋನಿಧಿ ಧೂಳಿಗೋಟೆಯನೆ ಕೊಂಡಾ ಕಾಮದೇವಾವನೀ
ಶ್ವರನಂ ಸಂದೊಡೆಯಕ್ಷಿತೀಶ್ವರನನಾಭAಡಾರಮA ಸ್ತ್ರೀÃಯರಂ
ತುರಗಬ್ರಾತಮುಮA ಸಮಂತು ಪಿಡಿದಂ ಬಲ್ಲಾಳಭೂಪಾಳಕಂ||"

ಎಂದು ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನು ಉಚ್ಚಂಗಿ ಪಾಂಡ್ಯರ ಕಾಮದೇವನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ, ಅವನ ಸಕಲವು ಆದ ಭಂಡಾರದ ನಿಧಿ, ಸ್ತ್ರೀÃಯರು, ತುರಗದಳ ಎಲ್ಲವನ್ನು ತನ್ನದಾಗಿಸಿ ಕೊಂಡನು ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವುದು.ಹಾಗೆಯೇ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧೮೫ರ ಬೇಲೂರಿನ ಶಾಸನವು ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನಿಗೆ 'ಉಚ್ಚಂಗಿ ಕೊಂಡ ಗಂಡA' ಎಂಬ ಬಿರುದು ಇದ್ದುದನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತದೆ.ಅಲ್ಲದೆ ಉಚ್ಚಂಗಿ ಪಾಂಡ್ಯರನ್ನು ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನು ಸೋಲಿಸಿದ ಘಟನೆಯನ್ನು ಆತನ ಹಲವಾರು ಶಾಸನಗಳು ವಿವರಿಸುತ್ತವೆ.ಈ ಎಲ್ಲಾ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಾಗ 'ಅರಿಕಾಮಧ್ವಂಸಿ' ಎAಬುದನ್ನು ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನಿಗೆ ಶ್ಲೇಷೆಯಿಂದ ಬಳಸಲಾಗಿರುವುದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. 'ರಾಜರಾಜ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನಿರತಂ' ಎಂದು ರುದ್ರಭಟ್ಟ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನು ತನ್ನ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿದಾಗ, ಸೋತ ರಾಜನು ಶರಣಾಗಿ ರಾಜನಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡಾಗ ಅವರನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಅವರ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಮರಳಿ ನೀಡಿ ತನ್ನ ಸಾಮಂತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ವಿಷಯವು ಬೇಲೂರಿನ ತಾಮ್ರ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ

"ಅಗಳಿಂ ಪಾತಾಳವೆಂಟು[A]ದೆಸೆಗಳಗಲದಿAದುದ್ದದಿA ವ್ಯೋಮದಿಂದಿ
ರ್ವ್ವಗಿಯಾಗಲು ಪೆರ್ಚ್ಚಿ ಮೂಱುಂ ಭವನದೊಳೆಸೆವುಚ್ಚಂಗಿಯA ಕೊಂಡ ಗಂಡA
ಮಗುಳ್ದುಂ ಪಾಂಡ್ಯA ಶರಣ್ಬೊಕ್ಕಡ ಕರುಣಿಸಿ ತದ್ರಾಜ್ಯಮಂ ಕೊಟ್ಟು ಮೂಱುಂ
ಜಗದೊಳ್ ವಿಖ್ಯಾತಿವೆತ್ತಂ ಹರಣಭರಣದಿಂ ವೀರಬಲ್ಲಾಳದೇವಂ||"

ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದೆ.ರಾಜರನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಅವರಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮರಳಿ ಅವರನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿ ಅವರ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿದನು.ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿಮಾರವರ್ಮ ಸುಂದರಪಾAಡ್ಯನು ಚೋಳರ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಹೋದನು. ಪಾಂಡ್ಯರನ್ನು ಎದುರಿಸಲಾಗದೆ ಮೂರನೆ ಕುಲೊತ್ತುಂಗ ಚೋಳನು ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನ ಸಹಾಯ ಕೋರಿದನು.ಆಗ ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನು ತನ್ನ ಮಗನಾದ ಇಮ್ಮಡಿ ನರಸಿಂಹನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಪಾಂಡ್ಯನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಚೋಳರಿಗೆ ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವು ಹೋಗದಂತೆ ಮಾಡಿ, ಮೂರನೆ ಕುಲೋತ್ತುಂಗ ಚೋಳನನ್ನು ಮತ್ತೆ ಚೋಳರಾಜ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿದನು.ಇದರಿಂದ ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನು 'ಚೋಳರಾಜ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಚಾರ್ಯ' ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಧರಿಸಿದನು.ಅದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ 'ರಾಜರಾಜ' ಎಂಬ ಬಿರುದು ಇದ್ದುದನ್ನು ಬೇಲೂರಿನ ಪಂಡಿತನಹಳ್ಳಿಯ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ **"ತನಗೇಕೀ ಬಱುರಾಜರಾಜವೆಸರೆಂದೆAದುತ್ತರಾಶೋನು"** ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ನಿದರ್ಶನಗಳಿಂದ ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನಿಗೆ ರಾಜರಾಜ ಪ್ರತಿಷ್ಠ ನಿರತಂ ಎಂಬ ಬಿರುದು ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುವುದು. ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನಿಗೆ 'ವಿಬುಧನುತನ್' ಎಂದು ಹೊಗಳಿದ್ದಾನೆ.ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನಿಗೆ ಚನ್ನರಾಯಪಟ್ಟಣದ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ "ಸಾಹಿತ್ಯ ಸರ್ವಜ್ಞ" ಎಂಬ ಬಿರುದುಗಳು

Copyright @ 2023 Authors

ಇದ್ದದು ಕಂಡು ಬರುವುದು ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಾಗ ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನು ವಿದ್ಯಾವಂತನು, ಪಂಡಿತನು ಆಗಿದ್ದನು ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬರುವುದು.

'ಉಮಾಕಾಮಿನೀಜೀವಿತೇಶಂ' ಎAಬುದು ಶಿವನಿಗೆ ಉಮಾ ಅಂದರೆ ಪಾರ್ವತಿಯು ಪತ್ನಿಯಾಗಿದ್ದಳು ಎಂಬುದನ್ನು ಪೌರಾಣಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದರೆ, ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನ ರಾಣಿ, ಪಿರಿಯರಸಿ ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಮಹಾದೇವಿಯಾದ ಉಮಾದೇವಿ ಎಂಬುವಳು ಇದ್ದಳು ಎಂಬುದು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧೭೩ರ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ "ಶ್ರೀ ವೀರಬಲ್ಲಾಳ ದೇವರದ್ಧಾಂಗಲಕ್ಷ್ಮಿಂ್ಮ ಉಮಾದೇವಿ" ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದೆ.

"ವಿನುತೆಯುಮಾದೇವಿಗೆ ಜನ
ಕನೆನಲ್ ಧೈರ್ಯ್ಯಗಳುವೆನ್ನುವತ್ಯುಂನತನೆA
ದನಿಶA ನೀಂ ಕೇಶವದೇ
ವನನಭಿವರ್ಣ್ನಿಸುವೆ ತದ್ ಗುಣಂ ನಿಜಮೆ ವಲಂ||"

ಎಂದು ಈಕೆಯು ಕೇಶವದೇವನ ಮಗಳು ಎಂದು ಅರಸೀಕೆರೆಯ ಶಾಸನದಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುವುದು.ಈ ಕೇಶವದೇವನು ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನ ಕೈಕೆಳಗೆ ರಾಜ್ಯಾಧ್ಯಕ್ಷ ಹೆಗ್ಗಡೆಯಾಗಿದ್ದನು.ಈಕೆಯು ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನ ಪಟ್ಟದರಸಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದಳು.ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನು ಯುದ್ಧ ಕಾರಣವಾಗಿ ರಾಜಧಾನಿಯಿಂದ ದೂರ ಉಳಿದಾಗ, ಈಕೆಯು ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಳು.ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡು ಬೆಳಗುತ್ತಿ ಸಿಂಧರ ದೊರೆ ಈಶ್ವರ ದೇವನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದಳು. ರುದ್ರಭಟ್ಟನು ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನಿಗೆ 'ಯುದ್ಧರಂಗ ತ್ರಿಣೇತ್ರಂ' ಎಂದು ಹೊಗಳಿದ್ದಾನೆ. ವೀರಬಲ್ಲಾಳನು ಯುದ್ಧೋತ್ಸಾಹಿಯೂ ಆಗಿದ್ದನು.ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮಯ ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲಿ ಕಳೆದನು.ಇವನು ಹಲವಾರು ಯುದ್ಧಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ವಿಜಯಗಳಿಸಿ, ಹೊಯ್ಸಳ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾಗಿ ಮೆರೆದನು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನಿಗೆ 'ಸಂಗ್ರಾಮ ಭೀಮ' , 'ಕದನ ಪ್ರಚಂಡ' , '[ಸಮ]ರಾಟೋಪಂ' , 'ರಣರಂಗಧೀರ' , 'ಸಮರಮುಖಮಂದರA' , 'ಸಮರವಿಜಯ ರಾಮಃ' ಎಂಬ ಬಿರುದುಗಳು ಇದ್ದುದನ್ನು ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದಾಗ ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನು ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲಿ ಶಿವನು ತನ್ನ ಹಣೆಗಣ್ಣನ್ನು ತೆರುದು ಉಗ್ರವಾಗಿ ನಿಂತು ಎಲ್ಲವನ್ನು ಸುಟ್ಟ ಭಸ್ಮ ಮಾಡುವಂತೆ ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನು ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದನು ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬರುವುದು.

ಜನ್ನನು ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಕವಿ. ಈತನು ಎರಡು ಜೈನ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದನು.ಪಂಪ, ರನ್ನರಂತೆ ಲೌಕಿಕ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಈತನು ತನ್ನ ಆಶ್ರಯದಾತನನ್ನು ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆಯ ಆರಂಭಿಕ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನನ್ನು ನಾನಾ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೊಗಳಿ ವರ್ಣಿಸಿ ಕಾವ್ಯ ಆರಂಭ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಇನ್ನು ಜನ್ನನು ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು.

"ನಾಂದಿಯಿನನAತರA ಕವಿ
ವೃಂದಾರಕವಾಸವAಗೆ ಕವಿಕಲ್ಪಲತಾ
ಮಂದಾರAಗೇA ಪ್ರಸ್ತುತ
ಮೆಂದೊಡೆ ಬಲ್ಲಾಳದೇವನನ್ವಯಕಥನಂ||"

ಎಂದು ಜನ್ನನು ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನನ್ನು ಕವಿಗಳ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನAತೆ, ಕವಿಗಳ ಕಲ್ಪಲತೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನು ಮಂದಾರದAತೆ ಇರುವನು, ಈತನನ್ನು ಮೊದಲು ಪರಿಚಯಿಸುವುದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿಷಯ ಎಂದು ಹೊಗಳಿದ್ದಾನೆ. ಜನ್ನನು ತನಗೆ 'ಕವಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿ' ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ನೀಡಿದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಬಲ್ಲಾಳನಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇಲೆ ಇದ್ದ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತಾಗಿ ಹೇಳಿರುವನು.

"ಕೇಳಲೊಡಂ ಶಬ್ದಾರ್ಥಗು

Copyright @ 2023 Authors

ISSN: 2278-4632
Vol-13, Issue-01, No.01, January 2023

ಣಾಳಂಕೃತಿ ರೀತಿ ಭಾವರಸ ವೃತ್ತಿಗಳಂ

ಮೇಳವಿಸ[ಲ್] ಬಲ್ಲಂ ಬ

ಲ್ಲಾಳಂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಮಳಮತ್ತಮರಾಳಂ||"

ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿದ ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನು ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವಂತಹ ಶಬ್ದಾರ್ಥ, ಗುಣ, ಅಲಂಕಾರ, ರಸಗಳನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು 'ಸಾಹಿತ್ಯಕಮಳಮತ್ತರಾಳಂ' ಎಂದು ಸುಂದರ ಉಪಮೆಯೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅಂದರೆ ಹಂಸವು ಕಮಲದ ಹೂವಿನಿಂದ ಮದವೇರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೆ ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಓದಿ ಆಸ್ವಾದಿಸುವನು ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಿರುವನು. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧೯೧ರ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಈತನಿಗೆ 'ಸಾಹಿತ್ಯ ಸರ್ವಜ್ಞ' ಎಂಬ ಬಿರುದು ಇದ್ದುನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಜನ್ನನ ಮೇಲಿನ ಮಾತು ನಿಜ ಎನಿಸುವುದು.

ಜನ್ನನು ಮುಂದುವರೆದು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪೋಷಣೆ ಮಾಡಿದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ರಾಜರು ಮತ್ತು ಕವಿಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ

"ನೆಗ಼್ದ ನೃಪರೊಳಗೆ ಮುಂ ಕವಿ

ತೆಗೆ ಮುಂಜA ಭೋಜನುತ್ಪಲಂ ಶ್ರೀಹರ್ಷಂ

ಮಿಗಿಲವರಿA ಬಲ್ಲಾಳಂ

ದ್ವಿಗುಣA ತ್ರಿಗುಣಂ ಚತುರ್ಗುಣಂ ಪಂಚಗುಣ||"

ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಮುಂಜ(ಇಮ್ಮಡಿ ವಾಕ್ಪತಿರಾಜ) ಎಂಬುವನು ಪಾರಮಾರ ರಾಜಮನೆತನದವನು, ಭೋಜನು ಮಾಳವ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಪಾರಮಾರರ ರಾಜ. ಈತನು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ 'ಸಮರಾಂಗಣ ಸೂತ್ರದಾರ' ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದನು.ಇವನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪೋಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಪತಂಜಲಿಯ 'ಯೋಗಸೂತ್ರ' ರಚನೆಯಾಯಿತು.ಉತ್ಪಲ ಎಂಬುವನು ಕಾಶ್ಮೀರದ ರಾಜವಂಶದ ದೊರೆ.ಇನ್ನು ಶ್ರೀಹರ್ಷನು ಕನೌಜಿನ ವಿಜಯಚಂದ್ರರಾಜನ ಆಸ್ಥಾನ ಕವಿ. ಈತನು 'ನೈಶಾದ ಚರಿತೆ' ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪೋಷಣೆ ಮಾಡಿದಂತಹ ಈ ಮಹನಿಯರೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನು ಇವರಿಗಿಂತ ಎರಡರಷ್ಟು, ಮೂರರಷ್ಟು, ನಾಲ್ಕರಷ್ಟು, ಐದರಷ್ಟು ಮಿಗಿಲಾದವನು ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಹೊಯ್ಸಳ ವಂಶದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನನು ಶ್ರೇಷ್ಠ ದೊರೆ. ಈತನೊಂದಿಗೆ ಮೊಮ್ಮಗನಾದ ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡಿ ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನ ವಿಶೇಷತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾನೆ

"ಧೀರನಿಧಿ ಬಿಟ್ಟಿದೇವನೋ

ಳೋರಗೆ ಬಲ್ಲಾಳನಿಂತು ನರಸಿಂಹಸುತA

ಗಾರಣೆ ಗಗನಂ ಗಗನಾ

ಕಾರಮೆನಲ್ ತಮ್ಮೊಳೆಣೆ ಪಿತಾಮಹ ಪೌತ್ರರ್||"

ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಹೊಯ್ಸಳರ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದಾಗ ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೊಯ್ಸಳ ವಂಶವು ಉಚ್ಛ್ರಾಯ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಹೋದದ್ದು ಕಂಡುಬರುವುದು. ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನನ ಧೀರತೆ, ಬಲ, ಶೌರ್ಯ, ಪರಾಕ್ರಮ ಮುಂತಾದ ಉತ್ತಮ ಗುಣಗಳು ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನಲ್ಲು ಕಂಡುಬರುವುದು. ಹಾಗಾಗಿ ಈ ತಾತ ಮತ್ತು ಮೊಮ್ಮಗ ಇಬ್ಬರನ್ನು ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಆಕಾಶವೆ ಸಾಟಿ ಎಂದು ಹೊಗಳಿದ್ದಾನೆ. ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನು ಯುದ್ಧೋತ್ಸಾಹಿ ಆಗಿದ್ದನು.ಅವನು ಉತ್ತಮ ಸೈನ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಅನೇಕ ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಜಯ ಸಾಧಿಸಿದ್ದನು.ಆತನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಬಗೆಯನ್ನು

"ಅಬೂಱಿಗೆ ಬಲ್ಲಾಳನ

ದಾಱಿಯ ದಾವಣಿಯ ತುರಗದ಼ ಖುರುಹತಿಯಂ

ಪೇಬು಼ ಪೆಸರಿಲ್ಲದಂತಿರೆ

ಪಾಬೂದುವು ವೈರಿದುರ್ಗಮೆನಿತೊಳವನಿತುಂ||"

Copyright @ 2023 Authors

ISSN: 2278-4632
Vol-13, Issue-01, No.01, January 2023

ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅಂದರೆ ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನು ಶತ್ರುಗಳ ಉದ್ಧಟತನ ಕಂಡಾಗ ಅವರ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಹೋಗಿ ದುರ್ಗಗಳನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡು, ತನ್ನ ತುರಗದಳದ ಸೈನಿಕರು ಕುದುರೆಯ ಕಾಲಿನ ಕುರಪುಟದಿಂದ ಶತ್ರುಗಳ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಹೊಡೆದು ಉರುಳುಸುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾದ ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನ ಕೀರ್ತಿಯು ಹೇಗೆ ಹರಡಿತ್ತು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ

"ಆರೆಣೆಯೆಂಬೆನಉAಬದ
ಬೀರಮನೀ ಜಗಮನಾವಗಂ ಸುತ್ತಿದ ಮು
ನ್ನೀರೆಂಬುದು ಬಿರುದಿನ ಬೆ
ಳ್ಳಾರೆನಿಸಿದುದುದಟರಾಯ ಕೋಳಾಹಳನಾ||"

ಇಂತಹ ಮಹಾಶೂರನಾದ ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನು ಇಡೀ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಇವನ ಕೀರ್ತಿಯೂ ಇಡೀ ಭೂಮಂಡವನ್ನು ಆವರಿಸಿದಸಾಗರದ ಅಲೆಯ ಪ್ರವಾಹದಂತೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಹರಡಿತ್ತು ಎಂದು ಹೊಗಳಿದ್ದಾನೆ. ಉತ್ಪ್ರೇÃಕ್ಷೆ ಎನಿಸಿದರು ಇಡೀ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನು ಆಳುವಷ್ಟು ಸಮರ್ಥ ಹಾಗೂ ಬಲಶಾಲಿಯಾದ ದೊರೆ ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ "ವೀರಬಲ್ಲಾಳನ ತೋಳ ಬಾಳ ನೆಳಲಾದುದು ಧಾತ್ರಿಗೆ ವಜ್ರಪಂಜರA" ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದೆ. ಜನ್ನನು ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಬಿಡದೆ ತನ್ನ ಆಶ್ರಿತ ರಾಜನಾದ ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನನ್ನು ಶಕ್ತಿ, ಬಲ, ಚಲ, ಶೌರ್ಯ, ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತ ಅವನು ಎಂತಹ ಸಮರ್ಥ ರಾಜನಾಗಿದ್ದನು ಎಂಬುದನ್ನು

"ಚಲದ ಬಲದೆಸಕದಿಂ ಸಲೆ
ನಿಲೆ ನಾಲ್ಕುಂ ದೆಸೆಯ ಮೂಉವರೆ ರಾಯರ ಮುಂ
ದಲೆಯೊಳಗುAದಲೆಯೆನೆ ನಿಂ
ದಲೆವುದು ತೇಜಂ ಪ್ರತಾಪ ಚಕ್ರೇಶ್ವರನಾ||"

ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅಂದರೆಮೂರು ಸಮರ್ಥ ರಾಜರು ಒಂದೆಡೆ ನಿಂತರೆ, ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನು ಒಂದು ಕಡೆ ನಿಂತು ಆ ಮೂವರನ್ನು ಸರಿದೂಗಿಸುವಂತ ಪ್ರಬಲ ರಾಜನಾಗಿದ್ದನು ಎಂದು ಜನ್ನನು ಹೊಗಳಿದ್ದಾನೆ. ಜನ್ನನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಉತ್ಪ್ರೇÃಕ್ಷೆ ಎನಿಸಿದರು, ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನು ಮಾಡಿರುವ ಸಾಧನೆಗಳು, ಧರಿಸಿರುವ ಬಿರುದುಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದಾಗ ಜನ್ನನ ವರ್ಣನೆಯು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದುದು ಎಂದು ಅನಿಸುವುದು. ಪಂಪಯುಗದAತೆ ಈ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ರಾಜರನ್ನು ತಮ್ಮ ಲೌಕಿಕ ಕಾವ್ಯದ ನಾಯಕರನ್ನಾಗಿ ಅನೇಕ ವಿಶೇಷ ಗುಣಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ರಾಜರಿಗೆ ಹೇರಿ ಹೋಗಳಿ ಬರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಹೊಗಳಿಕೆ, ವರ್ಣನೆಗಳನ್ನು ಸಹ ಈ ಕಾಲದ ಗ್ರಾಂಥಿಕ ಕವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ತರಲಿಲ್ಲ. ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ರಾಜನಾಗಿದ್ದರೂ, ರುದ್ರಭಟ್ಟ ಮತ್ತು ಜನ್ನರು ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ಆತನ ಬಗ್ಗೆ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ರಾಜಕೀಯ, ಸಮಕಾಲೀನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಮುಂತಾದ ಕಾರಣಗಳಿದ್ದರು ಸಹ ರುದ್ರಭಟ್ಟ ಮತ್ತು ಜನ್ನರು ಉತ್ತಮ ವರ್ಣನೆಗಳಿಂದ ಎರಡನೆ ಬಲ್ಲಾಳನನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿರುವುದು ಇವರ ಕವಿತಾ ಪ್ರತಿಭೆಯು ವಿಶೇಷವಾದುದು.

ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

೧/೨/೩/೪/ ನೇಮಿಚಂದ್ರ ಸಂಪುಟ, ಅರ್ಧನೇಮಿ ಪುರಾಣ ಪ್ರಥಮಾಶ್ವಾಸ, ೫೧ ನೆ ಪದ್ಯ, ಪು. ೩೪೦/೮೧ ನೆ ಪದ್ಯ, ಪು. ೧೪/೮ ನೆ ಪದ್ಯ, ಪು.೨೫೮/೪೦ನೆ ಪದ್ಯ, ಪು. ೩೩೮.

೫ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯ ಕರ್ನಾಟಿಕಾ, ಸಂಪುಟ ೨, ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳ-೫೭೧.

೬/೮/೨೮/೨೯/೩೧/೩೨/೩೩/೩೪/೩೬ ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆ, ೧, ಪದ್ಯ-೨೧/ಪದ್ಯ-೧೮/ ಪದ್ಯ-೨೧/ಪದ್ಯ-೮/ಪದ್ಯ-೧೭/ಪದ್ಯ-೧೩/ಪದ್ಯ-೧೪/ಪದ್ಯ-೧೫/ಪದ್ಯ-೧೬.

Copyright @ 2023 Authors

ISSN: 2278-4632
Vol-13, Issue-01, No.01, January 2023

೭ಅನಂತನಾಥ ಪುರಾಣ, ೧, ಪದ್ಯ-೫೯.

೯ಪಂಪಾಶತಕ ಪದ್ಯ-೮೧.

೧೦ಶರಣ ಚರಿತ ಮಾನಸಂ, ಮಾದರ ಚೆನ್ನಯ್ಯಗಳು, ಪು. ೨೬೯.

೧೧/೧೨ನೇಮಿಚಂದ್ರ ಸಂಪುಟ, ಅರ್ಧನೇಮಿ ಪುರಾಣಂ, ಪ್ರಥಮಾಶ್ವಾಸಂ, ಪದ್ಯ ೪೩, ೪೪, ಪು. ೩೩೯/ಪು. ೩೫೨.

೧೩ಜಗನ್ನಾಥ ವಿಜಯಂ, ಪ್ರಥಮಾಶ್ವಾಸಂ. ಪದ್ಯ ೩, ಪು. ೧.

೧೪/೧೫/೧೬/೧೭/೧೮/೧೯/೨೦/೨೧/೨೨/೨೩/೨೪/೩೦/೩೫ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯ ಕರ್ನಾಟಿಕಾ, ಸಂಪುಟ ೨೪, ಚಿಕ್ಕನಾಯಕನ ಹಳ್ಳಿ-೯೬/ಸಂಪುಟ ೨, ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳ-೪೪೪/ಸಂಪುಟ ೯, ಬೇಲೂರು-೭೨/ಸಂಪುಟ ೯, ಬೇಲೂರು-೧೬೮/ಸಂಪುಟ ೯, ಬೇಲೂರು-೪೫೯/ ಸಂಪುಟ ೧೦ಚನ್ನರಾಯಪಟ್ಟಣ-೫೬/ಸಂಪುಟ ೮, ಬೇಲೂರು-೧೦೬/ಸಂಪುಟ ೧೦, ಬೇಲೂರು-೪೪/ಸಂಪುಟ ೭, ನಾಗಮಂಗಲ-೬೩/ಸAಪುಟ ೭, ನಾಗಮಂಗಲ-೧/ಸAಪುಟ ೯, ಬೇಲೂರು-೧೦೮/ಸಂಪುಟ ೧೦, ಅರಸೀಕೆರೆ-೨೬೮/ಸಂಪುಟ ೧೦, ಅರಸೀಕೆರೆ-೧೩೯/ಸಂಪುಟ ೧೦, ಅರಸೀಕೆರೆ-೧೩೯/ಸಂಪುಟ ೧೧, ಶಿಕಾರಿಪುರ ೧೦೫/ಸಂಪುಟ ೮, ಹಾಸನ ೧೧೭೪/ಸಂಪುಟ ೧೦, ಚನ್ನರಾಯಪಟ್ಟಣ-೫೬/ಸಂಪುಟ ೮, ಹಾಸನ ೧೧೭೪.

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು

1. ಕುಲಕರ್ಣಿ ಬಿ. ಎಸ್. :ನೇಮಿಚಂದ್ರ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ, ೧೯೬೯.
2. ಕೇಶವಭಟ್ಟ ಎಂ.ವಿ.& ಕೃಷ್ಣರಾವ್ಎಂ. (ಸಂ) :ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸ ದರ್ಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು. ೧೯೭೯.
3. ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ಟ ತೆಕ್ಕುಂಜಿ (ಸಂ) : ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆ, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೧೧.
4. ಜವರೇಗೌಡ ದೇ. (ಸಂ) :ನೇಮಿಚಂದ್ರ ಸಂಪುಟ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ೨೦೦೬.
5. ದಿವಾಕರ್ಆರ್.ಆರ್. (ಸಂ) :ಕರ್ನಾಟಕದ ಪರಂಪರೆ ಸಂಪುಟ-೧, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೧೪.
6. ದೇವಿರಪ್ಪ ಎಚ್. (ಸಂ) :ಹಂಪೆಯ ಹರಿಹರ ದೇವರ ಶರಣ ಚರಿತ ಮಾನಸಂ, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೧೯೯೫.
7. ಭಟ್ಟ ಜಿ. ಎಸ್. :ಜನ್ನ ಒಂದು ಅವಲೋಕನ, ಚೇತನ ಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಮೈಸೂರು, ೧೯೯೫.
8. ಮಂಜುನಾಥನ್ ಜಿ.ಜಿ. (ಸಂ) :ರುದ್ರಭಟ್ಟ ವಿರಚಿತ ಜಗನ್ನಾಥ ವಿಜಯಂ, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೧೯೯೬.
9. ಮುಗಳಿ ರಂ.ಶ್ರೀ. : ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ, ಸಮಾಜ ಪುಸ್ತಕಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ, ೨೦೦೦.
10. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಜಿ.ಎಸ್. : ಸಮಗ್ರ ಗದ್ಯ-೩, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೦೯.
11. ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ ವಿ. (ಸಂ) :ಜನ್ನ, ಕವಿ ಕಾವ್ಯ ಪರಂಪರೆ, ಸಪ್ನ ಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೦೨.
12. ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ ವಿ. (ಸಂ) :ನೇಮಿಚಂದ್ರ. ಸಪ್ನ ಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೧೧.

*****

Copyright @ 2023 Authors